

z toho, že jen on jest oprávněn žádati vrácení přeplatků. Tím se přichází k otázce, kdo jest podle § 20 (3) zák. o ochr. náj. oprávněn žádati vrácení zakázaných úplat. Správně poukazuje dovolatel na účel zákona. Účelem zákona jest brániti bytové lichvě, t. j. vykořisťování bytové tísně jakýmkoli způsobem. Hledí-li se k tomuto účelu, jest zcela lhostejno, kdo zakázanou úplatu dává, a jen na tom záleží, že bylo proti zákonné záповědi využito bytové tísně. Zákon nerozeznává a nechťel rozeznávati, kdo úplatu poskytuje nebo slibuje, zda to činí spolusmluvník, či osoba třetí; nerozeznává, z jakého podnětu se tak děje, zda v zájmu vlastním, či cizím, a nerozeznává, zda ten, kdo úplatu dal, chce ji sám ze svého nésti, či si ji od jiného dáti nahraditi. Proto nejmenuje zákon v § 20 (3) osoby oprávněné, nýbrž praví všeobecně, že, co bylo plněno proti ustanovením odstavce (1) a (2), může býti požadováno zpět se zákonnými úroky. Může tedy zpravidla jen ten, kdo plnil, požadovati zpět, co plnil, ledaže jednal jen jako zástupce nebo zmocněnec jiného, takže by pak nárok na vrácení vznikl v osobě zastoupeného (§ 1017 obč. zák.). Tyto zásady byly vysloveny již v rozhodnutích čís. 2965, 3894, 7430 a zvláště čís. 8926 sb. n. s. Podle toho jest žalobce oprávněn žádati přeplatky podnájemného zpět, předpokládajíc, že on vlastním jménem podnájemné platil nebo, platil-li je někdo jiný, že je platil jeho jménem. V tom směru však rozsudky nižších soudů nemají zjištění a proto nelze toho času ještě o druhé polovici přeplatků rozhodnouti (§§ 496 čís. 3, 502 čís. 2 a 513 c. ř. s.).

Čís. 9680.

Úmluva mezi republikou Československou a královstvím Rumunským o vzájemné právní ochraně a právní pomoci ve věcech občanských, obchodních a nesporných ze dne 7. května 1925, čís. 171 sb. z. a n. na rok 1926.

Rozhodovati spor o rozvod manželství od stolu a lože ohledně rumunských příslušníků nejsou příslušné tuzemské soudy a nemohou se státi příslušnými ani výslovnou dohodou stran.

(Rozh. ze dne 22. února 1930, Rv I 1167/29.)

Procesní soud první stolice zamítl žalobu manžela o rozvod manželství od stolu a lože z viny žalované manželky. Oba manželé byli rumunskými státními příslušníky. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením jako zmatečné a odmítl žalobu.

D ů v o d y:

V plenárním rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. prosince 1929 Pres. 1093/29 čís. sb. 9489 bylo vysloveno a blíže odůvodněno, že za

platnosti smlouvy mezi republikou Československou a republikou Polskou ze dne 6. března 1925, čís. 5 sb. z. a n. z roku 1926 nesmějí československé soudy podle čl. 7 smlouvy rozhodovati o rozvodu, rozluce neb o neplatnosti manželství polských státních příslušníků, a že smlouvou byla založena nezhoditelná nepřislusnost soudů jednoho státu, rozhodovati o manželských věcech příslušníků státu druhého, k níž jest přihlížeti podle § 477 čís. 3 c. ř. s. z úřadu v každém období řízení. Totéž stanovisko jest důsledně zastávati i ve příčině státních příslušníků rumunských, neboť i podle čl. 19 úmluvy mezi republikou Československou a královstvím Rumunským ze dne 7. května 1925, čís. 171 sb. z. a n. z r. 1926, který má v podstatě tentýž doslov, jako čl. 7 smlouvy s Polskem, jsou příslušné rozhodovati o platnosti manželství, o rozluce nebo rozvodu od stolu a lože výlučně úřady té smluvní strany, jejímiž příslušníky jsou manželé. V souzeném případě jest žalováno o rozvod manželství od stolu a lože a podle spisů jest nepochybné, že obě strany, oba manželé, jsou státními příslušníky království Rumunského. Z rozhodování o tomto sporu byly oba nižší soudy podle čl. 19 úmluvy s královstvím Rumunským vyloučeny a nemohly by se státi příslušnými ani výslovnou dohodou stran. Jejich rozsudky jsou tudíž zmatečné podle § 477 čís. 3 c. ř. s. a zmatečností jest zasaženo i celé předchozí řízení. Bylo je proto, když tato vada vyšla najevo, z úřední povinnosti zrušiti a vyřknouti dle § 478 prvý odstavec c. ř. s. odmítnutí žaloby.

Čís. 9681.

Vlastník domu jest oprávněn domáhati se zápůrčí žalobou vyklizení bytu na tom, kdo si osobuje právo bydleti v jeho domě, příslušelo-li právo bytu jen třetí osobě. Též tuto třetí osobu mohl by žalovati pro neoprávněné rozšiřování služebnosti bytu. Pokud podle obsahu služebnosti bytu nebyla oprávněná ze služebnosti oprávněna přibrati k sobě také své nemanželské dítě.

(Rozh. ze dne 22. února 1930, Rv I 44/30.)

Berta P-ová měla v žalobcově domě služebnost bytu. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na Marii P-ové, nemanželské dceři Berty P-ové, by vyklidila byt, jež sdílí se svou nemanželskou matkou v žalobcově domě. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolací soud zamítl žalobní žádost jednak pro nedostatek pasivního oprávnění, jednak proto, že prý nelze v tom, že nemanželská matka Berta P-ová přijala žalovanou jako svou dceru do bytu, spatřovati překročení hranic práva bytu jí v žalobcově domě příslušejícího. Ani ten ani onen